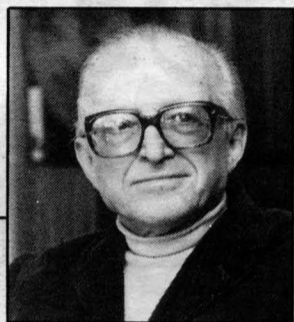

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Oficis
nous
de trinca

Sempre m'ha semblat absurd que seguir la moda al peu de la lletra s'identifiqués amb una actitud progressista. Sovint, m'ha fet l'efecte que era ben bé al contrari: la submissió a la moda indica una certa cursileria i, si no sempre reaccionarisme, amb freqüència revela una mentalitat conservadora. "Fes el que ara es porta i quedaràs bé sense necessitat de gastar les piles mentals."

Per servir-me d'un exemple que encara cueja, podríem parlar de la roba texana. De primer donava to portar-la decolorida, contradicció estupenda. Després era molt del dia dur-la esfilagarsada de les vores i, en una darrera etapa, l'últim crit foren els esquinços i els esvorancs, uns forats cada vegada més grossos que alliberaven les natges d'una reclusió que potser sí que era injusta i repressiva. La llàstima és que el conjunt evoca una mena de misèria que no és material, perquè es tracta de roba cara.

Després, ha vingut la moda de la roba que no ve a mida, a base d'aconseguir l'efecte que sembla aprofitada d'uns difunts més corpulents que els usuaris actuals. Com allò que es deia del difunt que era més gran... Les americanes, els pantalons, les jaquetes, tot sembla que s'escorri cos avall per falta de substància interior. M'han dit —tot se sap— que els sastres continuen prenent les mides dels seus clients. Però quines? Ha de passar una mica, se m'acut al vol, com el que deu ocórrer a les acadèmies de dibuix. Què els ensenyen, avui dia, als alumnes?

En bona part, potser en la seva totalitat, penso que la cosa es deu a una altra moda que viu moments esplendorosos. Em refereixo a la moda del disseny. Els dissenyadors manen molt i n'hi ha que s'han fet rics i famosos sense caure en la servitud del talent. Tinc la certesa que tothom té clavats a la memòria algun niot, alguna mascota, algun monument o alguna plaça pública que abona el punt de vis

ta que exposo. No s'hi valdria a queixar-se'n massa, perquè tots tenim la nostra part de culpa en determinats desastres col·lectius. Si callem, atorguem, i per ara hi ha una por molt generalitzada a dir que quan un nyap és de debò un nyap no hi ha silencis que ho arreglin.

La llàstima, o una d'elles, és que el predomini del disseny ha fet passar a un segon o a un tercer terme l'ergonomia, potser a causa que aquesta darrera té un nom que no desperta simpaties. Però la seva funció és indiscutible: en projectar qualsevol cosa, abans de decidir si ha de fer lleig o fer bonic —conceptes all.leatoris—, cal posar els cinc sentits a fer-la

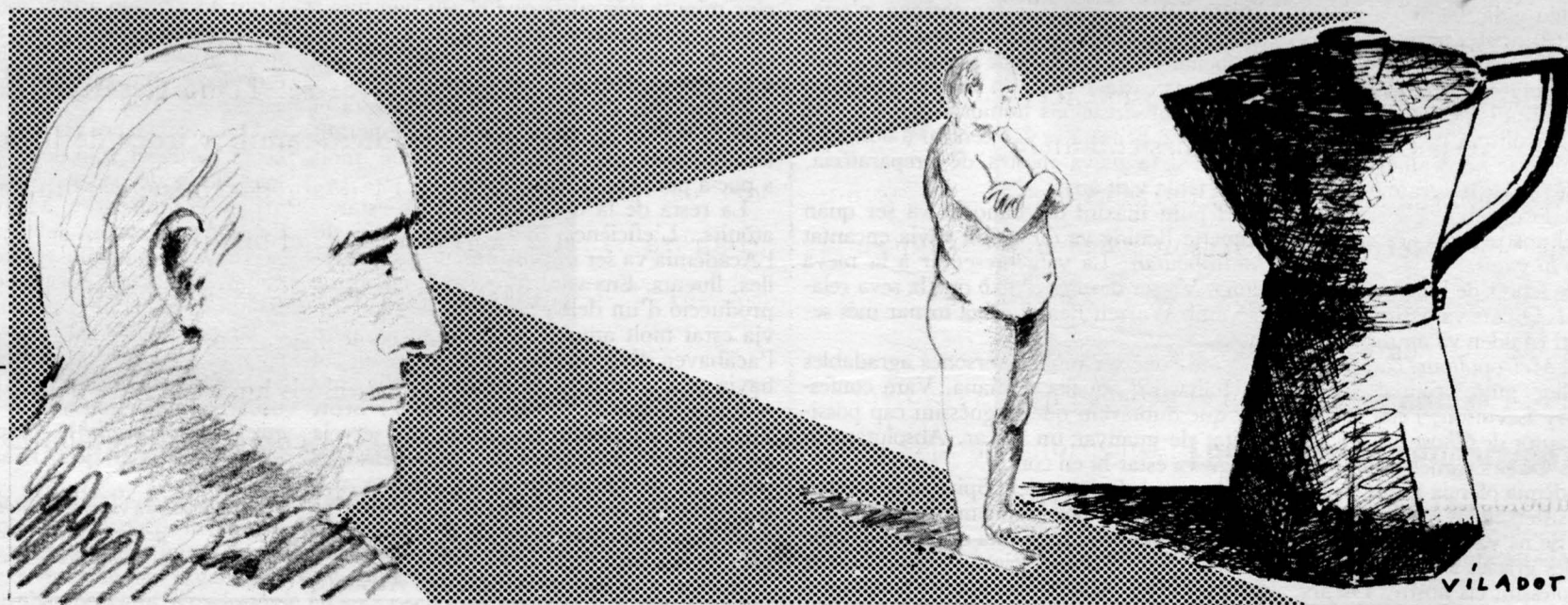
útil per a la finalitat a la qual es destina. I qui diu útil, diu raonable, coherent, amb el grau d'eficàcia que ens fa donar per fet que una cafetera, abans d'inclinar-nos a pensar si tindrà un cop de vista progressista o reaccionari —que no se m'enfadi cap prohom, sisplau!— cal que hi hagi qui es preocupi que a l'hora de servir el cafè, no ens surti el raig per la culata, tacant les tovalles i sobresaltant els comensals.

L'ergonomista —proposo que s'estudiï la creació de la carrera— tindria la responsabilitat, com un exemple més de la necessitat de la seva existència, d'aconseguir que els productes complissin amb allò que prometen o que s'espera dels seus autors.

Per acabar l'exposició dels meus recels sobre l'apogeu del disseny, voldria assenyalar un fet concret. Ara editem publicacions molt ben fetes, amb un paper excel·lent i una impressió impecable. Però per alguna raó desconeguda, els dissenyadors s'han posat d'acord sobre la importància dels espais blancs i cada vegada els concedeixen més lloc a cada pàgina, en detriment de la lletra impresa, que fins fa poc era la protagonista estel·lar del llibre. Per deixar blancs generosos, la lletra s'ha anat empetitint, fins a esdevenir gairebé il·legible. Un ergonomista

de planta, amb la necessària autoritat, tornaria cada cosa al lloc que li correspon, amb gran alleujament dels lectors.

Pere Calders

VILADOT
F.VILADOT